

Zweden wordt eindelijk wakker

Vergeet het saaie massadesign van Ikea. De nieuwe stroming 'Swedish Style' staat voor modern en provocerend. 'We hebben zelfvertrouwen en durven te experimenteren.' Door Jeroen Junte

Als het licht uit is lijkt de lamp van de Zweed Alexander Lervik op een reusachtige walnoot die op een paal is gespietst. Maar lichten de energiezuinige leds in de grillige kunststof bol eenmaal op, dan wordt een complexe structuur in het oppervlak zichtbaar. De grijzige bol verspreidt dan een warme, geelrode gloed en lijkt opeens een stralend menselijk brein. Lervik: 'Het is een exacte replica van mijn hersenen.' Een lamp van eigen hersenen laten maken kan ook. 'Als je een hersenscan bij mij aanlevert, maak ik er een lamp van.'

Lervik wordt alom gezien als hét aanstormende Zweedse designtalent. Naast zijn *My Brain* maakte de 35-jarige ontwerper ook een lichtgevende boom door een stalen frame te bekleden

met twee kilometer aan lichtgevende vezeldraden. En al even opvallend: een kinderschommel die licht geeft.

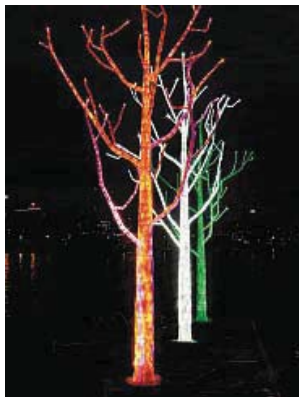
Naast deze hightech prototypes ontwerpt Lervik ook industrieel vervaardigde meubels. Tijdens de designmanifestatie 100% Design Rotterdam van 2009 werd zijn *Rib Chair* gekozen tot 'Best of the best'. De stoel bestaat uit een simpel frame van roestvrijstaal met een zitting van gerecyclede petflessen die is bekleed met zachtvilt.

Net zo gemakkelijk vervaardigt Lervik exclusieve designobjecten die in beperkte oplagen worden verkocht. Vorige maand presenteerde hij een serie vazen die hij samen met een ambachtelijke glasblazer vervaardigde. De vazen met wulpse vormen en intense kleuren worden verkocht in Galerie Pascale, de enige designgale-

Lerviks 'Rib Chair' is gemaakt van onder meer gerecyclede petflessen; rechts: Jens Fager zaagde zijn 'Raw Lounge' met een kettingzaag uit een blok hout.

Door het ingenieuze kliksysteem past de 'Robo' zo in een doos. Boven: de buizen van de Straw-stoeltjes zijn niet gebogen maar geknakt.

rie in Stockholm. 'Juist dat contrast tussen experimenteel design, toegankelijke consumentenproducten en kunstzinnige unica maakt Lervik tot een van de interessantste Zweedse ontwerpers van nu', zegt galeriehoudster Pascale Cotard-Olsson. 'Zijn werk staat in musea maar ook in woonkamers.'

Lichtgevende hersenen als lamp. Stoelen van gerecyclede colaflessen. Exposities in designgaleries. Wat is er gebeurd met het Zweeds design? Kalm, ingetogen en beheerst zijn toch de kenmerken van de stoere stofzuigers, de onverwoestbare Volvo's en ademde matrassen uit Zweëéééden. Degelijk en zonder enige franje, laat staan humor. Kortom, geknipt voor massaproductie. In één woord: gaap.

Provoceren

'De afgelopen jaren waait er een frisse wind door het Zweeds design', zegt Lervik. Dat begon volgens de jonge ontwerper al in de jaren negentig toen het verstilde Zweeds design van natuurlijke materialen als hout en natuursteen door hippe

bladen als Wallpaper als maatgevend werd bestempeld. Het succes van telefoonproducent Ericsson bevestigde dat Zweden ook met nieuwe technologieën uit de voeten kon. Vervolgens maakten enkele frisse modemerken als Filippa K en Acne ook nog eens een internationale doorbraak in de slijpstream van de Zweedse kledinggigant H&M. Lervik: 'Er heerst een 'yes we can'-gevoel onder jonge ontwerpers. We hebben zelfvertrouwen en durven te experimenteren.'

Zeg maar gerust: te provoceren. Het avontuurlijke designlabel Blastation presenteert tijdens de Stockholm Design Week een stoel die een knipoog is naar de strenge buizenmeubels uit het begin van de vorige eeuw. De buizen van deze *Straw* zijn niet gebogen maar geknakt; de vrolijke stoeltjes zijn leverbaar in bonte kleuren als kanariegeel of grasgroen. De jonge ontwerper Jens Fager ontwierp *Raw*, een houten stoel die een loopje neemt met de Zweedse traditie van hoogstaande houtbewerking. Fager heeft de stoel met een kettingzaag uit het hout gezaagd. Meubelmerk Muuto heeft een publieksvriendelijke editie van *Raw* in productie.

Swedish Style

In Nederland behoort zo'n vrijgevochten mentaliteit tot de volksaard maar voor de onderkoelde Zweden is dat niets minder dan een revolutie. Ze hebben er zelfs al een naam voor: Swedish Style.

De grondlegger van deze Swedish Style is Front, een ontwerpproject bestaande uit drie vrouwen. Bekende Front-ontwerpen: een lamp in de vorm van een levensgroot zwart paard met een lampenkapje op het hoofd, of een vaas die is gegoten in de vorm van een kuil die een hond heeft gegraven. Het oeuvre van Front is aangekocht door spraakmakende musea als MoMa in New York. Inmiddels is Front het eigen land ontgroeid en worden hun meubels opgepikt door designlabel Moooi van Marcel Wanders en het exclusieve Moroso uit Italië.

Tegelijkertijd werken Zweedse designlabels steeds vaker samen met buitenlandse ontwerpers. Een van de opvallendste nieuwe producten

Lervik kwam op het idee voor het vervaardigen van zijn lichtgevende bomen (linksboven) toen hij een boom in brand

zag staan. De wulps gevormde vazen (links) maakte hij in samenwerking met een ambachtelijke glasblazer.

'Het werk van Alexander Lervik staat in musea maar ook in woonkamers'

Met de klok mee: Lerviks lichtgevende schommel; Peter Schumacher ontwierp voor het meubelmerk Green Furniture

Sweden de klimaatneutrale 'Leaf Lamp'; 'My Brain' is een exacte replica van Lerviks hersenen; met de 'Fly' bewijst Offect dat het naar de toekomst kijkt; voor Wästberg ontwierp de Britse topontwerper Michael Young een bureaulamp en Ilse Crawford een ingenieuze hanglamp van hout en gietijzer.

die tijdens de Stockholm Design Week werden gelanceerd, was de *Robo* van de Italiaanse ontwerper Luca Nichetto voor de grootste Zweedse meubelproducent Offect. De futuristische stoel dankt zijn naam aan de gelijkenis met een robot uit een videoclip van de IJslandse popster Björk. De vier geweldige poten, een hoekig zitvlak en de dichte rugleuning kunnen met behulp van een ingenieus kliksysteem in een handomdraai aan elkaar worden bevestigd. De platte onderdelen passen in een handzame kartonnen doos, waardoor de *Robo* goedkoop bij de consument kan worden afgeleverd.

Traditieliefde

'Zweden zit al lang niet meer in een isolement hier in het koude noorden. We weten wat er speelt in de wereld', zegt Kurt Tingdall, directeur van Offect. 'Maar om mee te kunnen spelen hebben we ideeën van buitenlandse ontwerpers nodig. Zweden heeft een honderd jaar oude traditie van degelijke, houten meubels. Dat is wat onze ontwerpers hebben geleerd. Maar dit is waar we naartoe moeten', zegt de directeur, terwijl hij wijst naar de *Fly*, een stoel die bestaat uit één lap geavanceerde nylon die strak over de ronde vormen van het frame is getrokken.

Helemaal los van zijn tradities is Zweden nog niet. Een nieuw label dat veel succes oogt is Massproductions. De leegte van het landschap, de democratische beginselen, de band met de natuur en niet te vergeten de nuchtere, bijna puriteinse levensbeschouwing – echt Zweeds. En het komt allemaal terug in de functionele, sobere en toegankelijke collectie vervaardigd van ruim voorradige natuurlijke materialen als hout en staal.

'Overal ter wereld kopen mensen bij Ikea. Dan moet dat bedrijf toch wel iets goed doen', zegt Massproductions- oprichter Chris Martin, die jarenlang als consultant werkte voor de Zweedse meubelgigant. 'Ik heb de no-nonsensestijl van Ikea gecombineerd met hoogwaardige materialen en verfijnde vormen. Het resultaat is een tijdloze collectie die onverwoestbaar is. Het is oud en toch nieuw. Zweeds en toch internationaal.'

Adressen

De meubels van Massproductions en lampen van Wästberg worden verkocht door Frozen Fountain in Amsterdam (www.frozenfountain.nl). De Big Leaf van Green Furniture Sweden is te bestellen via www.berhin.se. Informatie over de producten van Alexander Lervik: www.lervik.se. Voor overige verkooppunten zie onder meer www.offect.se.